
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

קריאה בספר יהושע - 21210

תאריך עדכון אחרון 30-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מקרא

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופ' נילי ואזנה

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: nili.wazana@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: לפי תיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

'קריאה בספר יהושע' היא סדנא ללימוד טקסט מקראי היסטוריוגרפי ('טקסט שנה א' בחוג למקרא). במהלך הקורס נלמד את הכלים לניתוח הטקסט: טקסטואליים, לשוניים, פרשניים, ספרותיים, גאוגרפיים, היסטוריים ואידיאולוגיים, ונלמד להעריך את ספר יהושע ומקומו בתנ"ך. בין יתר השאלות שנברר בקורס: כיצד מתוארת הגשמת הבטחת הארץ? מהו 'חרם'? מה היחס בין כיבוש והתנחלות על פי ספר יהושע? האם ספר יהושע הוא מקור היסטורי מהימן לתקופת ראשית היישוב הישראלי בארץ?

מטרות הקורס:

להכיר את התכנים של ספר יהושע;
ללמוד לקרוא, לנתח ולהבין את ספר יהושע;
לקבל כלים לניתוח טקסטים היסטוריוגרפיים במקרא;
להבין כיצד אפשר להשתמש בספר יהושע כמקור היסטורי אפשרי לראשית תקופת ההתיישבות של עם ישראל בארץ ישראל;

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להבחין בין רבדים ספרותיים שונים בטקסט היסטוריוגרפי מקראי;
להכיר ולהשתמש במונחים הבאים: העריכה הדו־טרונומיסטית; אייטולוגיה; חזרה מק/גשרת; חרם; תרגום השבעים; תחיבה ספרותית;
להשתמש בכלים הבאים: קונקורדנציה, BHS, מילונים מקראיים, ספרי פירוש; השוואה ספרותית בין טקסטים מקראיים שונים.

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: שיח ודיון על הסוגיות שעולות מן הכתובים, לאור הכנה מראש.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מבנה ספר יהושע ותכניו
דברי העידוד של האל ליהושע (יהושע א')
פרשת רחב והמרגלים ביריחו (יהושע ב'; ו')
כיבוש יריחו והחרם
פרשת כיבוש העי: הכישלון וההצלחה
פרשת המזבח בשכם
פרשת הגבעונים

המלחמה נגד הקואליציה הדרומית (יהושע י')
סיכומי הכיבוש (יהושע י'; י"א)
מחדלי הכיבוש: הארץ הנשארת (יהושע י"ג)
הכיבוש וההתנחלות לפי החצי השני של ספר יהושע (יהושע י"ד-כ"א)

חומר חובה לקריאה:

פרשנות מסורתית
פירושי רש"י, רד"ק, רלב"ג, ור' יוסף קרא במנחם כהן (מהדיר), מקראות גדולות הכתר, רמת גן
תשנ"ב;
דון יצחק אברבנאל, פירוש על נביאים וכתובים, תל-אביב תש"ך

ספרי פירוש

א"ב ארליך, מקרא כפשוטו, כרך ב', ברלין תר"ס (E35 1142.1 BS)
י' קויפמן, ספר יהושע, ירושלים תשי"ט (K37 1305.3 BS)
י' זקוביץ, ספר יהושע (עולם התנ"ך), תל אביב 1994
ש' אחיטוב, יהושע (מקרא לישראל), תל אביב, תשנ"ה
R.G. Boling, Joshua, Anchor Bible (AB), New York 1982 (BS 192.2 A52 S006)
J. A. Soggin, Joshua (OTL), London 1972
R.D. Nelson, Joshua. A Commentary (OTL), Louisville 1997
H.N. Rösel, Joshua (Historical Commentaries on the Old Testament), Leuven
2011 (BS 1295.3 R68 2011)
N. Wazana, "Joshua", A. Berlin, M. Z. Brettler, The Jewish Study Bible, Oxford 2014,
pp. 439-493 (BS 1151.2 J48 2014)
T. B. Dozeman, Joshua 1-12, (The Anchor Yale Bible), New Haven & London 2015

חומר לקריאה נוספת:

Nili Wazana, " 'Everything Was Fulfilled' versus 'The Land That Yet Remains':
Contrasting Conception of the Fulfillment of the Promise in the Book of Joshua", The
Gift of the Land and the Fate of the Canaanites in Jewish Thought, eds. K. Berthelot,
J.E. David, M. Hirshman, Oxford: Oxford University Press, 2014, pp. 13-35
Nili Wazana, "The Legacy of Yehezkel Kaufmann's Commentaries to Joshua and
Judges", in J.Y. Jindo, B.S. Sommer, Th. Staubli (eds.), Yehezkel Kaufmann and the
Reinvention of Jewish Biblical Scholarship, Orbis Biblicus et Orientalis 283, Fribourg /
Göttingen 2017, pp. 181-203.
Nili Wazana, "From Joshua to Zakkur: Military Coalitions in the Story of the
Conquest of the Land (Joshua 10-11) in the Light of the Kurkh Monolith and the
Stele of Zakkur", in: A. Berlejung and A.M. Maeir (eds.), Research on Israel and
Aram: Autonomy, Independence and Related Issues, 2018 (in press). Researches on
Israel and Aram: Autonomy, Interdependence and Related Issues. Proceedings of
the First Annual RIAB Center Conference, Leipzig, June 2016. (Research on Israel
and Aram in Biblical Times [RIAB], 1), Tübingen: Mohr Siebeck, 2019, pp. 121-137
Nili Wazana, "Rahab: The Unlikely Foreign Woman of Jericho (Joshua 2)", in: A.

Berlejung and M. Grohmann (eds.), *Foreign Women – Women in Foreign Lands*,
(ORA 35), Tübingen: Mohr Siebeck, 2019, pp. 39-61
Nili Wazana, "The Fear Factor: The Motif of Fear in Joshua 1-12 in the Light of ANE
Sources," *Die Welt des Orients* 51, no. 1 (2021): 100-115.
אלכסנדר רופא, "יהושע בן נון בתולדות המסורת המקראית", תרביץ, כרך ע"ג (תשס"ד), עמ'
333-364

מרכיבי הציון הסופי :

מבחן בכתב 50 %
הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 40 %
מבחני אמצע 10 %

מידע נוסף / הערות:

בתחילת הקורס ייערך מבחן בקיאות על ספר יהושע (10% מהציון)
באמצע הקורס (לקראת חופשת הסמסטר) יוגש תרגיל בית (40% מהציון)
בסוף הקורס יתקיים מבחן מסכם (50% מהציון)